

BALIKESİR 3. TÜRK MÜZİĞİ SEMPOZYUMU

TÜRK MÜZİĞİ'NİN YAŞATILMASINDA VE GELİŞTİRİLMESİNDE STK'LARIN ROLÜ ULUSAL SEMPOZYUMU **BİLDİRİLER KİTABI**

(Vakıflar/Dernekler/Müzik Merkezleri/Bakanlık Birimleri)

07-08 Kasım 2019 / Balıkesir

Hazırlayanlar
Gökten AY - Sıtkı SAHİL

İŞİTSEL VE GÖRSEL MEDYADA TÜRK MÜZİĞİNİN YERİ VE TÜRK MÜZİĞİNİN MEDYA GÖRÜNÜRLÜĞÜNÜN ARTMASI İÇİN STK'LARA DÜŞEN GÖREVLER

Mihalıs (Michael) KUYUCU*

ÖZET

Bu çalışmada Türk müziği medyadaki görünürlüğü üzerine bir betimsel araştırma yapılmıştır. Daha çok popüler müzik yayını yapmayı tercih eden radyo kanalları ve tematik müzik televizyon kanalları başta olmak üzere, Türkiye’de medya Türk müziğine hangi oranda yer veriyor? Türk müziğinin işitsel ve görsel medyadaki yeri nedir? gibi iki temel soruya yanıt arayan çalışmada 2019 yılının yaz dönemini kapsayan Haziran – Temmuz ve Ağustos aylarında ulusal lisansta yayın yapan radyo ve tematik müzik televizyon kanallarında Türk müziğinin hangi oranda yayımlandığı, hangi Türk müziği sanatçıları ve eserlerine yer verildiği ve Türk müziğinin batı kaynaklı pop müziğinin karşısında medyada konumuna yönelik bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın ilk bölümünde Türk müziği temalı yayınlar incelenmiş, bu müzik türüne yer veren program ve radyo & televizyon kanalları incelenmiştir. İkinci bölümünde ise 01 Haziran - 31 Ağustos 2019 tarihlerinde ulusal radyo kanallarında ve müzik televizyonlarında yayınlanan Türk müziği eserleri üzerine istatistiki bir analiz yapılmıştır. Kaynak olarak radyo ve televizyon kanallarında yayınlanan müzik eserlerinin resmi kaydını yapan ve Radyo Televizyon Takip Sistemi (RTV) adlı sistem üzerinden elde edilen ikincil veriler kullanılmıştır. Bu verilerin analizi sonucunda Türkiye’de işitsel ve görsel medyada Türk müziğinin yerine konusunda bir tespitte bulunulmuş ve özellikle Türk müziğinin geniş kitlelere ulaşması konusunda önemli bir misyona sahip olan medyaya düşen görev bilincinin harekete geçirilmesinde STK'lara düşen görevler üzerinde tespit ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Müziği, Medya, STK, Müzik, Radyo, Televizyon.

* Doç. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi, İletişim Fakültesi Radyo & TV Programcısı Medya Profesyoneli michaelkuyucu@gmail.com

İşitsel ve Görsel Medyada Türk Müziğinin Yeri

Türk müziğinin medyada yayınlanma sorunsalı özel sermayeli radyo ve televizyon kanallarının ortaya çıkmasıyla artış göstermiştir. Kamu yayıncısı TRT'nin radyo ve televizyon kanallarında yer bulan Türk müziği sanatçı ve şarkıları doksanlı yıllarda faaliyete geçen özel sermayeli radyo ve televizyon kanallarında TRT kanallarına göre daha az yayınlanmıştır.

Sayıtı hızla artan özel sermayeli radyo ve televizyon kanalları müzik politikalarında daha çok pop müzik yayınına yer vermiş ve Türk müziğini ihmal etmiştir. Radyo yayıncılığının gelişmesi ile beraber tematik radyo yayıncılığında gelişmeler yaşanmış ve özellikle doksanlı yılların sonlarına yaklaşırken tematik yayın yapan radyo kanalları faaliyete geçerek belirli müzik türlerinde yayın yapmıştır. Bu kapsamda yayına başlayan Rock Fm, Türkçe ve yabancı rock şarkılar yayınlarken, Radyo Blue klasik müzik yapan ilk ve tek radyo kanalı olmuştur. İstanbul il sınırları içinde yayın yapan Lounge Fm, spesifik müzik türlerinde yayın yapan radyolardan biri olmuştur.

Yirmi dört saat boyunca Türk müziği içerikli yayın ilk radyo kanalı doksanlı yılların ortalarında Cem Uzan'a ait Uzan Holding tarafından kurulan Radyo Alaturka olmuştur. İstanbul il sınırlarında R3 yerel lisansla yayın yapan Radyo Alaturka, 2004 yılında 350.000 USD karşılığında Amerikan menşeli Karma Radyo ve TV Yayıncılık adlı şirkete satılmış ve radyo Karmaturka adıyla yayınlarına devam etmiştir. Karmaturka, 2008 yılında yine isim değiştirerek Radyo Alaturka adıyla yayın yapmaya başlamıştır. Daha sonra Karma Radyo ve TV Yayıncılığın kapanması sonucunda kanal Gitassi medyaya satılmış ve üç yıl kadar bu şirketin mülkiyetinde yayınlarına devam etmiştir. Radyo, 2019 yılında kozmetik firmalarından biri olan Sinoz tarafından satın alınmıştır.

Şekil 1. *Yirmi Dört Saat Türk Müziği Yayını Yapan Radyo Alaturkanın Logosu*

Karmaturka'nın aldığı olumlu geri bildirimler sonrasında İpek Medya Grubunun 2009 yılında kurduğu Kanaltürk Radyo 24 saat boyunca Türk müziği yayın yapmaya başlamıştır. Kanaltürk Radyo yayın hayatına başladıktan iki yıl sonra yönetim değişikliği yaşamış ve müzik politikasını 24 saat Türkçe Pop müziğine dönüştürmüştür. Radyo kanalının yayını 2016 yılının şubat ayında “Paralel Yapı” ve Fetö Terör Örgütü ile yapılan mücadele sonucunda durdurulmuştur.

Şekil 2. Türkiye’de Türk Müziği Yayını Yapan İlk Ulusal Radyo Kanalının Görseli

2009 yılında yayın hayatına başlayan ve 24 saat boyunca Türk müziği içeriği yayını yapan bir diğer radyo kanalı ise TRT Nağme olmuştur. 6 Mayıs 2009 tarihinde ulusal çapta yayın yapmaya başlayan TRT Nağme, 24 saat boyunca Türk müziğine yer vermiştir.

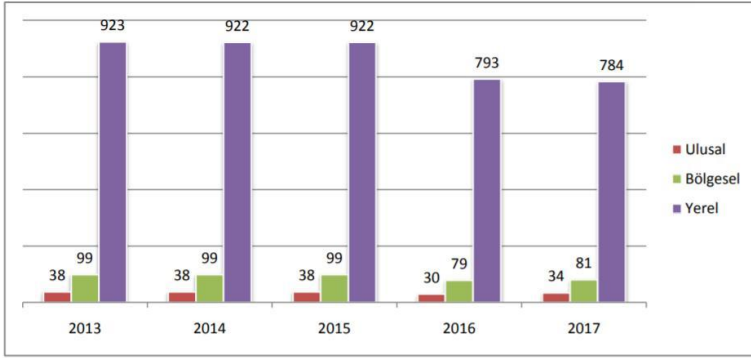

Şekil 3. Türkiye’nin Tek Ulusal Ölçekte Türk Müziği Yayını Yapan Radyosu

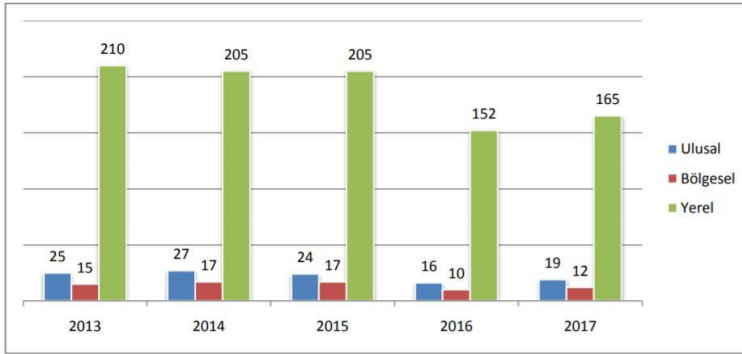
Türk medya tarihinde içeriğinin tamamını müziğe ayıran pek çok müzik televizyon kanalı olmasına rağmen, içeriğinin tamamını Türk müziğine ayıran bir müzik televizyonu kurulmamıştır. 1994 yılında yayına başlayan ve 2019 Şubatına kadar yayın hayatına devam eden Kral TV, müzik akışında az da olsa Türk Müziğine yer vermiştir.

2019 yılının son çeyreğinde Türkiye’de 24 saat Türk müziği yayını yapan radyo sayısı ikidir. Bunlardan biri İstanbul il sınırlarında karasal yayın yapan Radyo Alaturka, diğeri ise ulusal çapta Türkiye genelinde yayın yapan TRT Nağme’dir. Bu iki radyo kanalı dışında Arabesk – Fantezi türünde yayın yapan Kral Fm – Damla Fm – Star Artı Fm – İstanbul’un Sesi Radyo – Baba Radyo, Türk müziğine yayınlarında az da olsa yer vermektedir. Bu radyolar içinde sadece Kral Fm ulusal çapta yayın yaparken diğery radyolar İstanbul’da yayın yapan toplam 130 radyo kanalı arasında yer almaktadır.

Türkiye’de RTÜK verilerine göre 2010 yılında 1078 radyo kanalı yayın yaparken, 2013 TÜİK verilerine göre Türkiye’de 1.188 radyo ve televizyon kanalı faaliyet göstermiştir. RTÜK hazırladığı sektör raporunda 2014 yılında 246 TV kanalı, 1059 radyo kanalı karasal ortamda yayın yaptığını açıklamıştır. Raporda 2014 yılında 293 uydu televizyonunun yayın yaptığı da belirtilmiştir. 2015 yılında RTÜK izin ve tahsisler dairesi başkanı Muhsin Kılıç’ın RATEM için hazırladığı sektör raporunda Türkiye genelinde 949 radyo kanalı ve 213 televizyon kanalının yayın hayatına devam ettiği belirtilmiştir. RATEM’in 2018 yılında yayınladığı Türkiye Radyo ve Televizyon Yayıncılığı Sektör raporuna göre Türkiye genelinde 899 radyo karasal ortamda yayın yaparken, 100 radyo kanalı uydu aracılığı ile yayın yapmaktadır. Aynı raporda 196 televizyon kanalının karasal ortamda, 371 televizyon kanalının uydu aracılığı ile yayıncılık faaliyetini sürdürdüğünü belirtilmiştir.

Grafik 1. Türkiye’de Faaliyet Gösteren Radyo Sayısında Değişim (2013-2017) (Kaynak: RTÜK)

Grafik 2. Türkiye’de Faaliyet Gösteren TV Kanal Sayısında Yaşanan Değişim (2013-2017) (Kaynak: RTÜK)

Grafik 1 ve grafik 2’de aktarılan verilerden de görüldüğü gibi Türkiye’de oldukça fazla sayıda radyo ve televizyon kanalı bulunmaktadır. Özellikle radyo sayısı konusunda oldukça zengin bir ülke olan Türkiye, bunun doğal bir sonucu olarak müzik yayıncılığında da fazla sayıda mecraya sahiptir. Radyo kanalları program maliyetlerinin yüksek olması, reklam pastasından aldıkları payın azalması nedeniyle genelde yayınlarında müzik içeriği sunmaktadır. Radyo kanallarının müzik içeriklerinde Türk müziğine hangi oranda yer ayırdıkları ise

günümüzde hem akademik anlamda hem de sektörel anlamda tartışılması gereken önemli bir konu olmuştur.

Bu çalışmada Türkiye’de 2019 yılının Haziran – Temmuz ve ağustos aylarında radyo ve televizyon kanallarında en çok yayınlanan 100 şarkı incelenmiş ve bu veride radyo ve televizyon kanallarının hangi oranda güncel ve eski Türk müziği eserlerine yer verdiği incelemiştir. Araştırmada kullanılan veriler Telifmetre ve Radyo Televizyon Takip Sistemi adlı radyo ve televizyon kanallarının yayınladığı müziklerin kaydını tutan ve bu bilgileri sektörle paylaşan sistemden alınmıştır. Dolayısıyla araştırma ikincil verilen analizini kapsamaktadır.

Araştırma Türkiye genelinde yayın yapan toplam 122 radyo ve televizyon kanalının verilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleminde yer alan radyo kanalları ulusal lisansla yayın yapan ve Nielsen Radyo dinleme alışkanlıkları araştırmasında en çok dinlenen yirmi radyo kanalıdır. Araştırmanın evreni 2018 verilerine göre faaliyet gösteren 1.095 radyo ve televizyon kanalıdır. Örnekleme dahil olan radyo ve televizyon kanalların toplam erişimleri Nielsen radyo dinleme eğilimleri araştırması verilerine göre yüzde 70’in üstündedir. Araştırma da elde analiz edilen bulgular aylık bazda tablolatırılmış ve her şarkının yanına o şarkının ait olduğu müzik türü de yazılarak analiz edilmiştir.

2019 yılının haziran ayında radyo ve televizyon kanallarında en çok yayınlanan yüz şarkı ve analizleri aşağıdaki gibi olmuştur:

Tablo 1. *Haziran (2019) Ayında Radyo ve Televizyon Kanallarında En Çok Yayınlanan Yüz Şarkı*

Sıra	Sanatçı	Şarkı	Yayın Adedi	Türü
1	Ziyet Sali	Bana da Söyle	7198	Pop
2	Hande Ünsal	Nerdesin	6873	Pop
3	Berkay	Ayrılmam	6630	Pop

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

4	Merve Özbey	Tebrikler	6511	Pop
5	Fatma Turgut	Bir Varmış Bir Yokmuş	5906	Pop
6	Gülşen	Bir İhtimal Biliyorum	5763	Pop
7	Buray	Kabahat Bende	5651	Pop
8	Emre Kaya	Nasıl Diye Sorma	5598	Pop
9	Demet Akalın	Napıyorsan Yap	5237	Pop
10	İrem Derici	Acemi Balık	5141	Pop
11	Murat Dalkılıç	Son Liman	5106	Pop
12	Aydın Kurtoğlu	Gururdan Gömlek	5039	Pop
13	Ayşe Hatun Önal	Katakulli	4935	Pop
14	Yalın	Deva Bize Sevişler	4622	Pop
15	Göksel	Bu da Geçecek	4607	Pop
16	Cem Belevi	Bundan Sonra	4436	Pop
17	Berkkan Feat. Turaç Berkay	Yeni Biri	4343	Pop
18	Ersay Üner	Nokta	4209	Pop
19	Gülben Ergen	Müsadence	4200	Pop
20	Feride Hilal Akın	Yok Yok	4167	Pop
21	Bora Duran	Sana doğru	3971	Rock
22	Hadise	Aşk Dedimin	3957	Pop
23	Hande Yener	Kuş	3876	Pop
24	Bengü	İçimden Gelmiyor	3684	Pop
25	Oğuzhan Koç	Süküt-u Hayal	3627	Pop
26	Ferhat Göçer	Sendin	3572	Pop
27	Murat Boz	Öldür Beni Sevgilim	3533	Pop
28	Aleyna Tilki	Nasılın Aşkta?	3474	Pop
29	Onur Mete	Bu Senin Şarkın	3310	Pop
30	Edis	Bana Ne	3281	Pop
31	Ebru Gündeş	Çabuk Unutma	3218	Fantezi Arabesk
32	Nil Karataş	Sevmeyeceğim	3171	Pop
33	Betül Demir	Devlerin Aşkı Büyük Olur	3140	Pop
34	Yılmaz Taner	Rivayet (feat. Berke Yurdakul)	3081	Pop
35	Göksel	Hiç Yok	3022	Pop
36	İlyas Yalçıntaş	Bilmece	2996	Pop
37	Hande Ünsal	Seni Sever Miydim?	2836	Pop
38	Tarkan	Kedi Gibi	2832	Pop

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

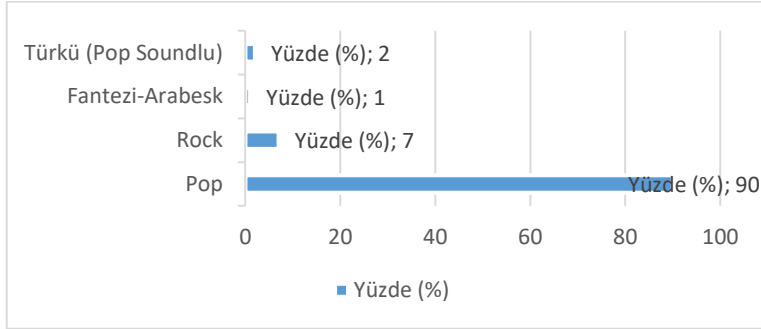
39	Sinan Akçıl	Goy Goy	2610	Pop
40	Özgün	Aşık	2585	Pop
41	Emrah Karaduman	Sürgün Aşkımız	2556	Pop
42	Soner Sarıkabadayı	Tarifi Zor	2526	Pop
43	Emre Aydın	Her Şey Biraz Hala Sen	2500	Rock
44	Tuğba Yurt	Masal	2462	Pop
45	Ozan Doğulu	Ne Zamandır	2448	Pop
46	Mustafa Sandal	Gel Bana	2445	Pop
47	Edis	Efsane Sensin	2394	Pop
48	Soner Arıca	Kaç Kere	2371	Pop
49	Sıla	Sabır	2347	Pop
50	Sercan Karabacak	Ölüm Ölmez	2268	Pop
51	Cansu	Artık Anlıyorum	2249	Pop
52	Emrah Karaduman	Ara Beni (feat. Çağla)	2184	Pop
53	Mabel Matiz	Mendilimde Kırmızım Var	2169	Rock
54	Işın Karaca	Canımın Yarıısı	2161	Pop
55	Kolpa	Unutmadım	2111	Rock
56	Simge	Aşkın Olayım	2030	Pop
57	Emrah Karaduman	Ben Ölmeden Önce	2026	Pop
58	Demet Akalın	Ağlar O Deli	2010	Pop
59	Aynur Aydın	Salla	1977	Pop
60	Can Bonomo	Bardak Taşıyor	1944	Rock
61	İrem Derici	Meftun	1937	Pop
62	Ece Seçkin	Geçmiş Zaman	1909	Pop
63	Seçil Gür	Emi	1884	Pop
64	Rafet El Roman	Unuturum Elbet	1841	Pop
65	İpek Demir	Bıçak Sırtı	1832	Pop
66	Bengü	Yazık	1816	Pop
67	Simge	Öpücüm	1814	Pop
68	Altay	Keşke Aramasaydın	1729	Pop
69	Yalın	Deva Bize Sevişler	1700	Pop
70	Hande Yener	Beni Sev	1611	Pop
71	Volkan Konak	Doğrudur	1571	Karadeniz Pop
72	Caroline	Göster Göster	1564	Pop
73	Fettah Can	Aradığım Aşk	1539	Pop
74	Dıla	Bi Kalp	1534	Pop

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

75	Aynur Aydın	Düşüne Düşüne	1524	Pop
76	Berkay	Deliler	1521	Pop
77	Serdar Ayyıldız	Pulim (feat. Seren Üzun)	1464	Pop
78	Mehmet Erdem	Ağlayamam	1462	Pop
79	Hakan Peker	Mesaj At	1462	Pop
80	Mehmet Erdem	Sensiz Ben Olamam	1439	Pop
81	Ezo	Güzel Ayrılık	1425	Pop
82	Onur Mete	Nazlanma	1401	Pop
83	Askın Nur Yengi & Mehmet Erdem	Allah tan Kork	1375	Pop
84	Yonca Lodi	Gitme Sakın	1356	Pop
85	Gökhan Türkmen	Ben Unuturum	1339	Pop
86	Emrah Karaduman	Dipsiz Kuyum	1336	Pop
87	Derya Uluğ	Ne Münasebet	1336	Pop
88	Simge	Ben Bazen	1328	Pop
89	Manuş Baba	Bu Havada Gidilmez	1325	Rock
90	Ebru Polat	Madam	1321	Pop
91	Pınar Soykan	Üzülme	1296	Pop
92	Mabel Matiz	A Canım	1282	Rock
93	Tuğba Özerk	Ahirim Sensin	1257	Pop- Türkü
94	Gökhan Türkmen	İhtimaller Perisi	1245	Pop
95	Güliz Ayla	Öyle Sev	1239	Pop
96	Murat Başaran	Yana Yana (feat. Yıldız Tilbe)	1232	Pop
97	Gökçe Kırgız	Büyük Soru	1227	Pop
98	İzel	Bizim Ağaç	1221	Pop
99	Buray	Aşk Bitsin	1210	Pop
100	Edis	Yalan	1205	Pop

Haziran ayında radyo ve televizyon kanallarında en çok yayınlanan yüz şarkının adları, yorumcuları ve aylık toplan yayın adetleri ile o şarkıların türleri analiz edildiğinde rotasyona giren yüz şarkının içinde 90 şarkının pop müzik türünde düzenlenmiş olduğu görülmüştür. Bu listede yer alan iki şarkı türkü formunda olup pop kalıplarla düzenlenmiştir. Listede yedi rock şarkı yer alırken, bir tane

de fantezi – arabesk türde şarkı yer almaktadır. Ebru Gündeş ve Volkan Konak listede yer alan pop müzik dışında müzik yapan yorumcular olmuştur.

Grafik 3. Haziran (2019) Ayında Radyo ve TV'lerde En Çok Yayınlanan Yüz Şarkının Türleri (Oran)

Tablo 2. Temmuz (2019) Ayında Radyo ve Televizyon Kanallarında En Çok Yayınlanan Yüz Şarkı

Sıra	Sanatçı	Şarkı	Yayın Adedi	Türü
1	Hande Ünsal	Nerdesin	7999	Pop
2	Ziyet Sali	Bana da Söyle	7684	Pop
3	Göksel	Hiç Yok	6745	Pop
4	Merve Özbey	Tebrikler	6730	Pop
5	İrem Derici	Acemi Balık	6006	Pop
6	Derya Uluğ	Ah Zaman	5704	Pop
7	Berkay	Ayrılmam	5444	Pop
8	Betül Demir	Devlerin Aşkı Büyük Olur	5389	Pop
9	Buray	Kabahat Bende	5142	Pop
10	Fatma Turgut	Bir Varmış Bir Yokmuş	5065	Pop
11	Gülşen	Bir İhtimal Biliyorum	5038	Pop
12	Berkaslan Feat. Turaç Berkay	Yeni Biri	4958	Pop
13	Ozan Doğulu	Ne Zamandır	4895	Pop
14	Emre Kaya	Nasıl Diye Sorma	4843	Pop
15	Feride Hilal Akın	Yok Yok	4830	Pop

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

16	Murat Dalkılıç	Son Liman	4722	Pop
17	Soner Arıca	Kaç Kere	4694	Pop
18	Aydın Kurtoğlu	Gururdan Gömlek	4688	Pop
19	Ersay Üner	Nokta	4540	Pop
20	Özgün	Kalbimin Her Yeri	4467	Pop
21	Ece Seçkin	Geçmiş Zaman	4241	Pop
22	Gulden	Mendil	3755	Pop
23	Ayşe Hatun Önal	Katakulli	3673	Pop
24	Yalın	Deme Bana Yokum	3652	Pop
25	Hadise	Aşk Deddiğin	3640	Pop
26	Ajda Pekkan	Canın Sağ Olsun	3594	Pop
27	Demet Akalın	Esiyor	3584	Pop
28	Hande Yener	Kuş	3497	Pop
29	Demet Akalın	Napıyorsan Yap	3482	Pop
30	Onur Mete	Nazlanma	3476	Pop
31	Yalın	Deva Bize Sevişler	3400	Pop
32	Gülben Ergen	Müsadenle	3328	Pop
33	Bengü	İçimden Gelmiyor	3272	Pop
34	Ebru Gündeş	Çabuk Unutma	3262	Fantezi
35	Aleyna Tilki	Nasılsın Aşkta	3049	Pop
36	Oğuzhan Koç	Sükut u Hayal	3045	Pop
37	Murat Boz	Öldür Beni Sevgilim Orijinal Film Müziği	3030	Pop
38	Nihan Akın	Yaz	2965	Pop
39	Bora Duran	Sana doğru	2929	Rock
40	Cansu	Artık Anlıyorum	2808	Pop
41	Edis	Bana Ne	2808	Pop
42	Sinan Akçıl	Goy Goy	2703	Pop
43	Cem Belevi	Bundan Sonra	2675	Pop
44	Askın Nur Yengi & Mehmet Erdem	Allah tan Kork	2631	Pop
45	Tarkan	Kedi Gibi	2524	Pop
46	Ferhat Göçer	Sendin	2509	Pop
47	Güliz Ayla	Öyle Sev	2434	Pop
48	İlyas Yalçıntaş	Bilmece	2407	Pop
49	Burcu Güneş	Ufo	2361	Pop

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

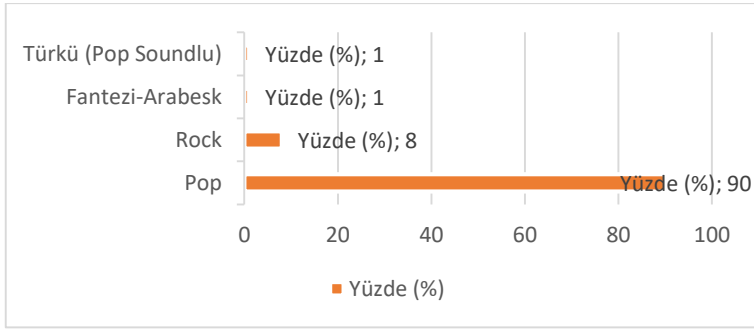
50	Mabel Matiz	Boyalı Da Saçların	2324	Rock
51	Göksel	Bu da Geçecek	2277	Pop
52	Serdar Ortaç	Yadıgâr	2193	Pop
53	Edis	Efsane Sensin	2157	Pop
54	Nil Karataş	Sevmeyeceğim	2157	Pop
55	Soner Sarıkabadayı	Tarifi Zor	2140	Pop
56	Yılmaz Taner	Rivayet feat Berke Yurdakul	2123	Pop
57	Özgün	Aşık	2081	Pop
58	Alper Erozer	Alışlılar	2051	Pop
59	Sercan Karabacak	Ölüm Ölmez	2047	Pop
60	Ozan Doğulu	Elizabeth	1981	Pop
61	Güven Yüreyi	Görtüce Finalde	1939	Pop
62	Hande Ünsal	Seni Sever Miydim	1916	Pop
63	Tuğba Yurt	Masal	1902	Pop
64	Mustafa Sandal	Gel Bana	1874	Pop
65	Emrah Karaduman	Ara Beni feat Çağla	1839	Pop
66	Emrah Karaduman	Sürgün Aşkımız	1828	Pop
67	Merve Özbey	Yaramızda Kalsın	1827	Pop
68	Ozan Doğulu	Yok De	1823	Pop
69	Işın Karaca	Canımın Yarısı	1806	Pop
70	Seçil Gür	Emi	1790	Pop
71	Aynur Aydın	Salla	1780	Pop
72	Onur Mete	Bu Senin Şarkın	1764	Pop
73	Tuğçe Kandemir	Gülü Soldurmam Aşkın ın Şarkıları	1749	Pop
74	Sıla	Sabır	1746	Pop
75	Meltem Erensoylu	Hey ya	1690	Pop
76	Aleyna Tilki	Yalnız Çiçek	1675	Pop
77	Gökhan Tepe	Unuturuz İnşallah	1639	Pop
78	Kolpa	Unutmadım	1600	Rock
79	Emrah Karaduman	Ben Ölmeden Önce	1597	Pop
80	Erol Evgin	Deli Divane feat Funda Arar	1593	Pop
81	Simge	Öpücem	1584	Pop
82	Yonca Lodi	Gitme Sakın	1577	Pop
83	Emre Aydın	Her Şey Biraz Hala Sen	1568	Rock
84	Bengü	Yazık	1558	Pop

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

85	Can Bonomo	Bardak Taşıyor	1528	Rock
86	Irmak Arıcı & Mustafa Ceceli	Mühür	1503	Pop
87	Demet Akalın	Ağlar O Deli	1481	Pop
88	Rafet El Roman	Unuturum Elbet	1450	Pop
89	Aydilge	Hayat Şaşırtır	1424	Rock
90	Altay	Keşke Aramasaydın	1368	Pop
91	Zakkum	Müsaade senin	1356	Rock
92	Murat Boz	Aşk Bu	1349	Pop
93	Mabel Matiz	Mendilimde Kırmızım Var	1325	Rock
94	Volkan Konak	Doğrudur Çıkıp Çıkıp Aşkın Meydanına	1318	Karadeniz Pop
95	Simge	Aşkın Olayım	1307	Pop
96	Edis	Yalan	1291	Pop
97	Mehmet Erdem	Sensiz Ben Olamam	1254	Pop
98	Berkay	Deliler	1238	Pop
99	Fettah Can	Aradığım Aşk	1230	Pop
100	Derya Uluğ	Ne Münasebet	1221	Pop

2019 yılının temmuz ayında radyo ve televizyon kanallarında en çok yayınlanan yüz şarkı ve türleri incelendiğinde tıpkı önceki ay olduğu gibi 90 tane pop müzik türünde seslendirilen şarkının listede yer aldığı görülmüştür. Listede sekiz rock şarkı yer alırken, bir tane fantezi türünde şarkı bir tane de Karadeniz yöresine ait yerel lehçe ile seslendirilen ve pop müzik kalıplarında sunulan şarkının yer aldığı görülmüştür. Temmuz ayında da tıpkı haziran ayında olduğu gibi pop müzik dışında bir türü olan iki yorumcu listede yer almıştır. Bu yorumcular Ebru Gündeş ve Volkan Konak olmuştur.

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

Grafik 3. Temmuz (2019) Ayında Radyo ve TV'lerde En Çok Yayınlanan Yüz Şarkının Türleri (Oran)

Tablo 3. Ağustos (2019) Ayında Radyo ve Televizyon Kanallarında En Çok Yayınlanan Yüz Şarkı

Sıra	Sanatçı	Şarkı	Yayın Adedi	Türü
1	Hande Ünsal	Nerdesin	7477	Pop
2	Derya Uluğ	Ah Zaman	7025	Pop
3	Ziynet Sali	Bana da Söyle	6809	Pop
4	Göksel	Hiç Yok	6617	Pop
5	Merve Özbey	Tebrikler	6556	Pop
6	Sıla	Karanfil	6143	Pop
7	İrem Derici	Acemi Balık	5431	Pop
8	Murat Boz	Aşk Bu	5082	Pop
9	Ayla Çelik	Daha Bi Aşık	4980	Pop
10	Berkay	Ayrılmam	4942	Pop
11	Aydilge	Hayat Şaşırtır	4920	Rock
12	Ozan Doğulu	Ne Zamandır	4772	Pop
13	Soner Arıca	Kaç Kere	4748	Pop
14	Yalın	Deme Bana Yokum	4699	Pop
15	Feride Hilal Akın	Yok Yok	4663	Pop
16	Buray	Kabahat Bende	4630	Pop
17	Fatma Turgut	Bir Varmış Bir Yokmuş	4507	Rock
18	Ersay Üner	Nokta	4396	Pop
19	Ece Seçkin	Geçmiş Zaman	4372	Pop

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

20	Özgün	Kalbimin Her Yeri	4209	Pop
21	Demet Akalın	Esiyor	4188	Pop
22	Ajda Pekkan	Cannın Sağ Olsun	4139	Pop
23	İlyas Yalçıntaş	Kirli Kadeh	4038	Pop
24	Gülşen	Bir İhtimal Biliyorum	3999	Pop
25	Mustafa Sandal	Masum Gibi	3849	Pop
26	Berksan Feat. Turac Berkay	Yeni Biri	3784	Pop
27	Murat Dalkılıç	Son Liman	3735	Pop
28	Funda Arar	Çık Aradan	3726	Pop
29	Aydın Kurtoğlu	Gururdan Gömlek	3702	Pop
30	Emre Kaya	Nasıl Diye Sorma	3678	Pop
31	Betül Demir	Devlerin Aşkını Büyük Olur Aşkın ın Şarkıları	3659	Pop
32	Meltem Erensoylu	Hey Ya	3420	Pop
33	Irmak Arıcı & Mustafa Ceceli	Mühür	3289	Pop
34	Ayşe Hatun Önal	Katakulli	3247	Pop
35	Emir	Aynen Devam	3117	Pop
36	Hadise	Geliyorum Yanına	3076	Pop
37	Hadise	Aşk Dedimin	3016	Pop
38	Ozan Doğulu	Elizabeth	2905	Pop
39	Bengü	İçimden Gelmiyor	2847	Pop
40	Burcu Güneş	Ufo	2769	Pop
41	Gulden	Mendil	2746	Pop
42	Edis	Bana Ne	2745	Pop
43	Oğuzhan Koç	Sükut u Hayal	2682	Pop
44	Yalın	Deva Bize Sevişler	2673	Pop
45	Onur Mete	Nazlanma	2643	Pop
46	Alp Güvenir	Geçmedi Valla	2599	Pop
47	Nihan Akın	Yaz	2597	Pop
48	Ebru Gündeş	Çabuk Unutma	2527	Fantezi
49	Tarkan	Kedi Gibi	2519	Pop
50	Gülben Ergen	Müsadelenle	2483	Pop
51	Mabel Matiz	Boyalı Da Saçların	2451	Rock
52	Demet Akalın	Napıyorsan Yap	2371	Pop
53	Bora Duran	Sana Doğru	2317	Rock

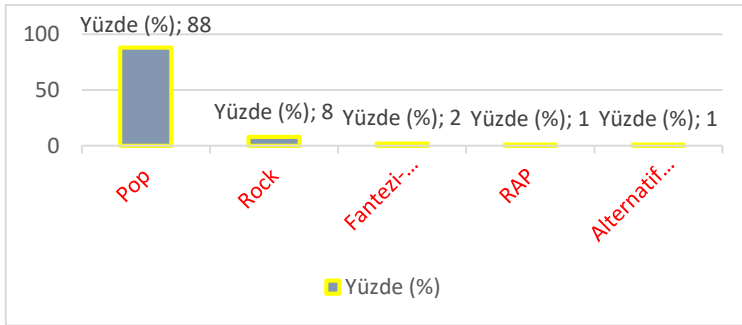
Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

54	Aleyna Tilki	Nasılın Aşkta	2314	Pop
55	Güliz Ayla	Öyle Sev	2310	Pop
56	Özgün	Aşık	2149	Pop
57	Aşkın Nur Yengi & Mehmet Erdem	Allah tan Kork	2096	Pop
58	Cem Belevi	Bundan Sonra	2028	Pop
59	Murat Boz	Öldür Beni Sevgilim Orijinal Film Müziği	2007	Pop
60	Cansu	Artık Anlıyorum	1959	Pop
61	Reynmen	Ela	1949	RAP
62	Çağla	Bi Yere de Yaz	1949	Pop
63	Edis	Efsane Sensin	1939	Pop
64	Ferhat Göçer	Sendin	1919	Pop
65	Hande Yener	Kuş	1893	Pop
66	Göksel	Bu da Geçecek	1831	Pop
67	Caroline	Kusura Bakma	1825	Pop
68	Sinan Akçıl	Goy Goy	1799	Pop
69	Melih Önder	Bundan Sonra	1794	Pop
70	6.cadde & Emre Aydın	Güllerim Soldu	1790	Rock
71	İlyas Yalçıntaş	Bilmece	1781	Pop
72	Soner Sarıkabadayı	Tarifi Zor	1764	Pop
73	Ayşegül Coşkun	Deniz Ol Gel	1762	Pop
74	Merve Özbey	Yaramızda Kalsın	1755	Pop
75	Hande Ünsal	Seni Sever Miydim	1733	Pop
76	Ozan Doğulu	Yok De	1713	Pop
77	Aynur Aydın	Salla	1660	Pop
78	Can Uyan	Vur	1650	Pop
79	Hakan	Sevseydin Gitmezdim	1644	Pop
80	Yılmaz Taner	Rivayet feat Berke Yurdakul	1557	Pop
81	Alisan	Yağmurlar	1542	Fantezi
82	Aleyna Tilki	Yalnız Çiçek	1523	Pop
83	Tuğçe Kandemir	Gülü Soldurmam Aşkın ın Şarkıları	1516	Pop
84	Serdar Ortaç	Yadigâr	1511	Pop
85	Simge	Öpücem	1474	Pop
86	Tuğba Yurt	Masal	1450	Pop
87	Emrah Karaduman	Sürgün Aşkımız	1438	Pop

Balıkesir 3. Türk Müziği Sempozyumu

88	Hande Yener	Krema	1395	Pop
89	Kolpa	Unutmadım	1394	Rock
90	Bengü	Yazık	1390	Pop
91	Ertan V İsrail	Dibine Dibine	1365	Pop
92	Gokhan Tepe	Unuturuz İnşallah	1330	Pop
93	Emrah Karaduman	Ara Beni feat Çağla	1322	Pop
94	Can Bonomo	Bardak Taşıyor	1309	Rock
95	Erol Evgin	Delî Divane feat Funda Arar	1308	Pop
96	Emrah Karaduman	Ben Ölmeden Önce	1304	Pop
97	Zakkum	Müsaade senin	1302	Rock
98	Mustafa Sandal	Gel bana	1293	Pop
99	Derya Uluğ	Ne Münasebet	1289	Pop
100	Kalben	Çek	1286	Alternatif

2019 yılının ağustos ayında radyo ve televizyon kanallarında en çok yayınlanan yüz şarkı analiz edildiğinde bu şarkılar içinde 88 tane pop, 8 rock, 1 rap, 1 alternatif ve 2 tane fantezi-arabesk şarkının yer aldığı görülmüştür. Dijital platformlarda yükselişte olan rap müziği ilk kez geleneksel medya mecraları olan radyo ve televizyonların en çok yayınlanan şarkılar listesinde yer almıştır.

Grafik 4. Ağustos (2019) Ayında Radyo ve TV'lerde En Çok Yayınlanan Yüz Şarkının Türleri (Oran)

SONUÇ ve TARTIŞMA

Pop şarkıların oranı üç aylık araştırma dönemi boyunca yüzde 88 ile 90 arasında değişirken, rock müzik şarkıları yüzde 7 ile 8, fantezi türdeki şarkılar ise yüzde 1 ile 2 oranında yer almıştır. Bu araştırma dönemi boyunca en yüksek rotasyona sahip yüz şarkı içinde Türk müziği türünde olan hiçbir eser ve yorumcu yer almamıştır.

Aynı dönemde Tuğçe Pala bir Türk müziği albümü yayınlarken, Çağdaş “Leyla” adlı alaturka şarkısına bir remix yapmış pop soundu ile seslendirerek radyo ve TV kanallarının rotasyonuna girmeyi hedeflemiştir. Bu iki Türk müziği yorumcusunun bu çabaları rotasyona girme konusunda istedikleri sonucu vermemiştir.

Üç aylık araştırma döneminde incelenen radyo ve televizyon kanallarında, Türk müziği eserlerinin yüksek rotasyonda yer alan şarkılar içinde yer almaması bu müzik türünün medyada ki pozisyonu hakkında önemli bir ipucu vermektedir. Müzik medyasının nerdeyse yüzde yüzü, batı menşeli müzik ile pop ve rock müzik olarak adlandırılan türlerdeki şarkıların yayını yapmaktadır.

Bu durum Türk müziğinin medyada fazla değer görmemesi ve bunun sonucunda müzik gündeminden uzak kalmasına neden olmaktadır. Medyanın gündem belirleme yeteneği göz önüne alındığında Türk müziğinin medyanın gündemi içinde yer almadığı sonucuna varılmaktadır. Radyo ve televizyon kanallarının müzik gündemini mi belirlediği, yoksa müzik gündemini mi takip ettiği ise muammadır. Dijital müzik platformlarında çok ciddi talep gören rap müziğinin geleneksel medyada ön plana gelmemesi radyo ve televizyon kanallarının müzik politikalarında “gündemde olan içeriği takip ettiği” savını yalanlamaktadır. Bu sava karşılık üretilebilecek “acaba radyo ve televizyon kanalları kendi istediği müzik türünü mü gündeme getirmek istiyor?” ve “medya, birtakım odaklar tarafından Türk müziğinin ihmal edilerek

küreselleşen dünyada yok edilmesine alet mi ediliyor?” Soruları da tartışmaya açık bir konudur.

Köklü bir geleneğe sahip olan Türk müziğinin bu gündem içinde kendine yer bulamaması ise sorgulanması gereken bir sorudur. Burada başta kamu olmak üzere bu müzik türüne gönül veren STK'lara da önemli görevler düşmektedir. Türk müziğinin yaşatılmasında, yeni nesillere aktarılmasında ve gündemde kalmasında medyanın rolü tartışılmaz bir düzeydedir. Radyo ve televizyon kanallarının rotasyonlarına giren Türk müziği şarkısının sayısının artması, bu müziğin hem ekonomik anlamda ayakta kalmasına hem de bir kültür mirasının gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle sivil toplum kuruluşlarının Türk müziğinin medyadaki görünürlüğünün artmasına yönelik faaliyetlerde bulunması gerekmektedir. Bu faaliyetler içinde şüphesiz en önemlisi bu müzik türünün daha fazla yayınlanması için yürütülecek lobi faaliyetleridir. STK'ların kamuya RTÜK kanalıyla, Türk müziğinin radyo ve televizyon kanallarında yayınlanmasının motive edilmesine yönelik çalışmalarda bulunması ve bu konuda kamuda bir bilinç yaratması gerekmektedir. Buna ek olarak STK'ların önce buldukları illerde yayın yapan medyaya, daha sonra da ulusal çapta yayın yapan İstanbul medyasına Türk müziğinin yayınlanmasına yönelik motivasyonlar yaratması önerilebilir. Bu motivasyonlar arasında, gönüllü radyo programcılığı, sponsorluk ve reklam ve medya kanalları ile ortak düzenlenecek Türk müziği etkinlikleri örnek olarak gösterilebilir.

KAYNAKÇA

RATEM (2016). Sektör Raporu.

RATEM (2018). Türkiye Radyo ve Televizyon Yayıncılığı Sektör Raporu.

RIAK & NIELSEN (2019). Radyo Dinleyici Ölçümü Araştırması.

RTÜK (2016). Radyo ve Televizyon Yayıncılığı Sektör Raporu. Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara.

TÜİK (2013). Radyo ve Televizyon Kurum İstatistikleri.